

inhoud • Voorwoord • Stand van Zaken
• Aspirant ondernemster • Midden - en klein bedrijf heeft verder ondersteuning
• Certificaatuitreikingen aspirant ondernemers groep VI en VII • Succesmeeting IntEnt business club • IntEnt Suriname naar Nickerie • Ondernemerstip van de maand • www.geldnaarhuis.nl • Agenda erbij

Voorwoord

Na het verspreiden van onze nieuwsbrief in 2009 mogen wij met voldoening vaststellen dat wij goed slagen in het vervullen van onze informatieve en voorlichtende taak. Het palet van specifieke onderwerpen en kwaliteitsgarante artikelen weer spiegelt ook in het eerste nummer van 2010 de toenemende veelzijdigheid aan invalshoeken die wij bij het ontwikkelen van Surinaams ondernemerschap verkiezen. Daarmee beantwoordt IntEnt Suriname doelbewust aan de groeiende behoefte aan info over de MKB-sector in Suriname. Dat gebeurt veelal met samenwerkende partners, relevante actoren in het openbaar bestuur en op het operationele vlak; teveel om hier op te sommen.

Het doet ons goed dat onze nieuwsbrief erin slaagt gedegen en transparante informatie over te brengen zoals dat ons bij de informatieoverdracht voor ogen staat. Daarin krijgen het begeleiden, het trainen van aspirant-ondernemers en daarnaast het organiseren van en berichten over studiebijeenkomsten met deskundigen uit ons werkerrein een zwaar accent.

Een belangrijk gegeven is dat wij verantwoording blijven afleggen over onze werkzaamheden en extern gerichte activiteiten. We brengen voorbeeldige en veelbelovende, maar vooral inspirerende resultaten van succesvolle gestarte ondernemers voor het voetlicht. In toenemende mate maken overeenkomstig onze doelstelling Surinaamse ingezetenen daar deel van uit. In het bijzonder richten wij ons nu specifiek op het geven van directe en indirecte beleidsimpulsen gericht op het scheppen van financieringsmogelijkheden van de MKB-sector door middel van expertmeetings en beleidsnotities over de betekenis van een Garantie Fonds voor het MKB in Suriname. Het is ook een noodzaak de productieve sector te promoten, die mede van belang is voor de export van goederen en het binnenhalen een broodnodige vertaalslag naar diversificatie binnen productieve branches. Echter, zonder de dienstverlenende sector geheel de rug toe te willen keren. Het gaat dus vooral om het bevorderen van het ondernemerschap waarbij gespeurd wordt naar nieuwe markten en innoverende impulsen die positieve effecten moeten opleveren voor de economische ontwikkeling van Suriname. Surinaamse midden en kleine bedrijven kunnen een rol van betekenis verwerven. Niet alleen door mee te werken aan noodzakelijk praktijkonderzoek om de kwaliteit van hun bedrijf te verhogen, maar ook om door middel van innovatieve, praktische toepassingen meer te halen uit hun bedrijf. De nieuwsbrief kan daarbij een bescheiden rol vervullen als kompas en bedrijfseconomische graadmeter. Maar dan zeker met ondersteuning van wetenschap en het Surinaamse bedrijfsleven!

Harold. R. Roseval
voorzitter

de ondernemer

IntEnt
Suriname

Stand van zaken IntEnt Suriname

Onze Surinaamse (aspirant-) ondernemers

Op 5 februari 2010 hebben wederom een aantal deelnemers aan ons trainingsprogramma een certificaat mogen ontvangen omdat zij het gehele traject hebben gevolgd. Als deze nieuwsbrief uitkomt zal de volgende groep van 10 deelnemers hun trainingstraject ook hebben afgerond. Daarmee komt de barometer uit op 65 personen vanaf april 2009. Opvallend is een toename van deelnemers die reeds als ondernemer actief zijn.

Op deze categorie zijn kwalificaties zoals parttime ondernemer, micro-ondernemer en huisvlijter van toepassing. Wij beschouwen ze als doorstarters naar een volwaardig MKB-bedrijf. Dat is meestal ook de doorslaggevende reden waarom zij deelnemen aan het Int Ent programma. Overigens is gebleken dat dit een positieve kruisbestuiving tot stand brengt met de echte starter, zonder enige ondernemerservaring.

FTC en de start van een Bedrijf

Inmiddels zijn er in de afgelopen maanden 6 ondernemingsplannen beoordeeld door de FTC (Finale Toetsingscommissie) van IntEnt Suriname. Wij gaan er vanuit dat op korte termijn ondernemers zullen starten met hun bedrijf. Daarbij spelen kwesties zoals het verkrijgen van vergunningen en bedrijfskrediet een voorname rol.

Bedrijfsadviseurs

Op 12, 13 en 14 februari hebben 13 van onze 16 bedrijfsadviseurs een training gevolgd, met het doel betere coaches te worden voor de klanten van IntEnt. Tijdens de sessies zijn er hiervoor tools aangereikt welke zich hebben gericht op versterking van de persoonlijke vaardigheden, als ook op de functie van coach. Het resultaat zal moeten zijn dat met de (aspirant-) ondernemers de eindstreep gehaald wordt respectievelijk "de wedstrijd gewonnen wordt".

Financiering van het MKB in Suriname

Op 7 december 2009 is in samenwerking met het Suriname Business Forum een succesvolle expertmeeting over dit thema gehouden. Hiervoor was ook een quick-scan uitgevoerd over dit onderwerp. Vrijwel alle financiële instellingen en relevante departementen hebben aan de expertmeeting deelgenomen en onderschrijven de verruiming en versoepeling van kredietmogelijkheden voor het MKB. Op basis van de quick-scan en de expertmeeting is inmiddels een projectdossier opgesteld en aan de Minister van PLOS aangeboden. De uiteindelijke bedoeling is dat er een garantiefonds komt voor het MKB, die aan ondernemers een garantie kan verstrekken ten behoeve van het afsluiten van een krediet bij enige bank in Suriname.

Personeel

Per 1 maart 2010 is in dienst getreden van IntEnt Suriname:

Vanessa van Hetten (*links*).
Zij vervult de functie van secretaresse.

Trees Mohali (*rechts*) vervult de functie van administratief medewerkster.

Aspirant ondernemster Debbie Arlaud maakt van haar hobby haar baan.....

“Het is altijd lastig als je een evenement binnenstapt en je weet niet waar je naar toe moet gaan. Hier spelen wij op in. De BusyB hostessen, verwelkomen je en wijzen je ook de weg. Dat staat stijlvol en de gast voelt zich welkom, zo zegt Debbie Arlaud, die volop bezig is met de opstart van haar evenementenbureau BusyB. Wij, gaat Debbie verder, wij ontlasten uw bedrijf om het feest te organiseren. Uw personeel kan rustig verder met haar eigen werk. En U voelt zich daadwerkelijk een gast op uw eigen feest.

Waarom event-organisator?

Het begon al in 1980, na een modellenopleiding. We moesten modeshows lopen. Ik ging dan op zoek naar sponsors en een plek voor het houden van shows. Ook met de paasdagen organiseerde ik voor de kinderen een eieren-zoekfestijn. Als iemand uit de familie ging trouwen, werd ik erbij gehaald. Ik organiseerde het feest dan in overleg met het bruidspaar.

Waarvoor is men terecht bij BusyB?

Ik heb dit bureau opgericht voor het organiseren van evenementen en culturele optredens. Bijvoorbeeld 1x per maand een cultureel optreden voor toeristen in hotels, of bij het binnenkomen van cruiseschepen. Daarnaast het compleet of gedeeltelijke organiseren van verjaardags- en huwelijksfeesten, en het hosten van andere evenementen.

Hoe ben je bij IntEnt Suriname beland?

Ik was bang om voor mezelf te beginnen. Er was een Teach In bij hotel Krasnapolsky, ik schreef me in en werd toen uitgenodigd voor een intakegesprek. Ik had niet verwacht dat ik geselecteerd zou worden.

Wat vind je van het IntEnt Suriname traject?

Met de coaching en training van IntEnt Suriname is het mij gelukt mijn zelfvertrouwen te winnen, vooral op financieel gebied, dat was heel erg moeilijk voor mij.

Debbie: “ Als je BusyB inhuurt, krijgt je evenement een andere look”.

Wat zijn de uitdagingen van je onderneming?

Je kunt niet iedereen tevreden stellen. Als je bent ingehuurd als organisatie van een bepaald event, moet je het uitvoeren zoals die organisatie het wil. Ik heb wel gehad dat gasten boos op me waren en niet meer met me spraken omdat zij niet tevreden waren met de opzet van het evenement. Maar daar ben je dus afhankelijk van de organisatie.

Wat zijn de positieve kanten van je onderneming?

Het is en blijft een leuke baan. Dat gebeurt als je je van je hobby je baan maakt. Je moet wel creatief zijn en steeds weer leuke dingen bedenken.

Hostess and Party Service

“enjoy your own event”

succes!

IntEnt Suriname support startende ondernemers

Certificaatuitreiking aspirant ondernemersgroep 6

IntEnt
Suriname

In de drukke decembermaand zijn er geen trainingen gehouden. Geïnteresseerden kwamen wel langs, maar gaven de voorkeur om in het nieuwe jaar te starten, na het pagarafestijn. En zo gebeurde dat Groep 6 van de IntEnt Suriname ondernemers startte op 4 januari 2010. Van de 21 personen die zich hebben aangemeld in periode november/december 2009, zijn 12 geselecteerd om deel te nemen aan het trainings-traject voor groep 6. Drie personen hebben om persoonlijke reden afgemeld tijdens het traject waardoor de uiteindelijke groep 9 man sterk was.

Samenstelling en sector

Twee van de negen kandidaten is vrouw. De ideeën waren uiteenlopend doch onder te brengen in de volgende sectoren:

- 5 Diensten sector
- 3 Productie

De verhouding productie en diensten is redelijk te noemen. U zult gemerkt hebben dat we geen handelsbedrijven hebben. IntEnt Suriname wil bijdragen aan het stimuleren van de Surinaamse economie door vooral mensen toe te laten die in de diensten- en of productieve sector zitten. Handel in Surinaamse producten wordt wel toegelaten.

De deelnemers van groep 6 hebben op 5 februari 2010 hun certificaat in ontvangst genomen en mochten meteen de eerste afspraak maken met hun bedrijfsadviseur. Groep 6 is inmiddels van start gegaan met het verzamelen van data en het schrijven van hun bedrijfsplan. Om de vinger op de pols te houden worden ze medio maart opgeroepen voor een evaluatie.

Trainingsrooster

Voor het jaar 2010 zijn de volgende aanvangsdata gepland:

De training duurt gemiddeld 3 weken. Met een frequentie van 2 dagen per week. Specifiek: 6 trainingsdagen van 6 uren per dag.

11-Jan	1-Feb	1-Mrt	5-Apr	8-Juni	6-Juli	2-Aug	6-Sep	4-Okt	1-Nov	6-Dec
--------	-------	-------	-------	--------	--------	-------	-------	-------	-------	-------

** wijzigingen voorbehouden

Maandelijks zijn er dus trainingen gepland. De training wordt verzorgd aan minimaal 9 kandidaten. Maximaal 12 personen worden per keer toegelaten bij een training.

Midden- en kleinbedrijf **behoeft verdere ondersteuning**

Iwan Poerschke

MKB-Garantiefonds in de maak

Het MKB in Suriname moet en kan zich verder ontwikkelen en een grotere bijdrage leveren aan de groei van onze nationale economie. Dit besef lijkt gelukkig een steeds groter draagvlak te krijgen nu de ontwikkelingshulp vanuit Nederland aan het opdrogen is. IntEnt Suriname en het Suriname Business Forum hebben in de afgelopen maanden gewerkt aan een financieringsvoorstel om een garantiefonds voor het MKB van de grond te krijgen. Het dossier is klaar en ligt nu ter verdere behandeling bij het ministerie van PLOS.

MKB ruggengraat van de economie

In vele samenlevingen vormt het MKB de ruggengraat van de economie en is zij de belangrijkste bron voor economische groei. Kenmerkend voor het Surinaams bedrijfsleven is het "micro-en kleinbedrijf" en daarbinnen de eenmanszaken die meer dan 74% van ons bedrijfsleven uitmaken. Het MKB in haar totaliteit is ook in Suriname de grootste werkgever, de plaats voor groei van duurzame werkgelegenheid en is het segment van het bedrijfsleven met de meeste potentie verder te groeien en tot grotere ontwikkeling te komen.

Accommoderen van de informele ondernemers

Er zijn helaas nog te veel "informele ondernemers" die hun activiteiten uitoefenen in verschillende bedrijfstakken zoals; transport, constructie, reparatie, horeca etc. en die om meerdere redenen, waaronder gebrek aan financieringsmogelijkheden, onvoldoende of niet naar de formele sector kunnen transformeren. Dit reservoir aan informele ondernemers moet geaccommodeerd worden opdat ook deze bedrijven kunnen bijdragen aan de groei van onze formele economie.

Beperkte investeringsmogelijkheden

Onderzoeken geven weer dat er nog vele beperkingen zijn bij de ontwikkeling van het kleine en middelgrote bedrijf in ons land, waaronder gebrek aan benodigde investeringsmiddelen. De financiering van startende of doorstartende micro- en kleine ondernemingen wordt vrijwel overal in de wereld geclassificeerd als "high risk and high cost" en banken kunnen daarmee moeilijk uit de voeten. De hele problematiek van het MKB is waarschijnlijk reden geweest dat de overheid ook financiële ondersteuning heeft, geven aan de ontwikkeling van het ondernemersklimaat in Suriname. Verschillende fondsen zijn in de loop der jaren ingesteld, maar zijn helaas om meerdere redenen niet altijd een succes geweest.

Naast fondsen zijn er de laatste jaren ook ondersteuningsinitiatieven geweest mbt trainingen in het ondernemerschap en voor het schrijven van bedrijfsplannen. De financiering van Intent Suriname is daar een voorbeeld van, maar ook de IDB projecten in het kader van ondersteuning van entrepreneurship promotie kunnen genoemd worden.

De Overheid heeft in de afgelopen jaren herkenbaar het nodige ondernomen om het ondernemerschap in zijn algemeenheid aan te moedigen, maar financiering van met name de productiesector en van startende bedrijven is nog steeds problematisch omdat er vaak gebrek aan zekerheidsstelling is. De overheid in samenspraak met de CBvS en het bedrijfsleven moet bestuderen hoe op de meest korte termijn de kredietverleningsratio tussen direct productieve en niet-productieve sectoren te verbeteren om productiegroei aan te wakkeren. De ratio is nu rond de 20 om 80 procent en is dus erg ongezond.

Ook bleek dat er met name in het kredietbehoefte - segment tussen de Srd 20,000 en Srd200, 000 "een mis-match" is waar het bancaire kredietverlening en de MKB-markt betreffen. Dit is het segment waar IntEnt Suriname haar meeste startersklanten binnen zitten.

MKB-kredietfonds

Een van de punten van onderzoek in een onlangs verrichte "quick scan" was de wenselijkheid voor de mogelijke opzet van een speciaal starters - en doorstarters MKB-kredietfonds te onderzoeken en in beeld te brengen en als er een draagvlak is voor de oprichting van zo een speciaal MKB fonds.

Tijdens de in december gehouden expert meeting rondom deze problematiek, waaraan vrijwel alle banken, de bedrijfslevenorganisaties en individuele experts hebben deelgenomen zijn de resultaten van deze quick scan gepresenteerd en besproken. In het slotmemorandum van die dag is aangegeven dat er draagvlak is voor de oprichting van een speciaal MKB kredietfonds en dat dit nader moest worden uitgewerkt. Intent Suriname heeft ook dit op zich genomen en heeft in een projectdossier een "garantiefonds voor startende MKB bedrijven in Suriname" nader uitgewerkt.

Het projectdossier

In dit dossier wordt aangegeven dat bij de huidige bancaire kredietverlening aan het MKB deze doelgroep om meerdere redenen niet geheel aan haar trekken komt in haar kredietbehoefte en daardoor ondernemerspotentieel onderbenut blijft. Verder dat vanuit een nationaal ontwikkelings-perspektief het totale bedrijfsleven en de overheid er groot belang bij hebben om de ontwikkeling van het MKB zo goed mogelijk te faciliteren opdat zij in staat kunnen worden gesteld een maximale bijdrage te leveren aan de ontwikkeling van onze samenleving.

Gelet op de ontwikkeling van "een wereld zonder grenzen", waarbij onze maatschappij zich steeds meer zal moeten openstellen voor producten en diensten uit het buitenland kan het belang en de noodzaak om versneld en met prioriteit invulling te geven aan de ontwikkeling van het MKB niet genoegzaam worden onderstreept. Simpel wachten op zaken en ontwikkelingen die op onze samenleving afkomen zal ernstige ongewenste effecten hebben op ons MKB en vandaar dat een meer pro-actieve en gecoördineerde houding wenselijk is.

In het dossier wordt een garantiefonds voor startende MKB bedrijven uitgewerkt die kan bijdragen om

bedrijfsideeën en dus ondernemers te helpen waar bancaire onvoldoende zekerheden tegenover staan. Bedrijven kunnen op dit garantiefonds trekken als banken in het idee en de ondernemer voldoende basis vinden om de aanvraag goed te keuren. De bankinstellingen kunnen dan het tekort aan zekerheden via dit fonds afdekken, waardoor meer ideeën kunnen worden uitgevoerd en of meer ondernemers geholpen worden.

De overheid is gevraagd iets meer dan 1 miljoen euro in het fonds storten en ook bankinstellingen en Intent Nederland zullen dit fonds aanvullen. Met dit fonds kunnen op jaarbasis duurzaam tot 80 bedrijven met een garantiestelling van gemiddeld Srd 100,000 bediend worden. Intent Suriname heeft goede hoop dat haar inspanning in deze bij de regering draagvlak zal vinden en dat deze middelen inderdaad uit de restant verdragsmiddelen vrijgemaakt zullen worden. De bedoeling is om dit MKB-garantiefonds op termijn verder uit te bouwen. Hier wordt nu reeds aan gewerkt.

IntEnt
Suriname

Certificaatuitreiking aspirant ondernemersgroep 7

"Stanvaste: hori vaste sa you abi..."

Met woorden van gelijke strekking dankte en inspireerde een aspirant ondernemster haar mede collega's op de certificaat uitreiking van de 7de IntEnt Suriname groep ondernemers. Mooier kon het niet, alle 'collega's' kregen van deze ondernemster in spe, een bloem uit haar eigen tuin, een Stanvaste. Inspirerende woorden als vasthouden aan je droom en het doorzetten om deze droom tot werkelijkheid kwamen heel goed aan bij de groep als bij de overige aanwezige bedrijfsadviseurs en IntEnt-stafleden.

Uniek

Groep 7 begon op 1 februari 2010 en kreeg haar certificaat uitgereikt op 5 maart 2010. Het unieke van deze groep is dat de meerderheid (90%) unieke bedrijfsideeën heeft (hetzij een unieke toegevoegde waarde).

Groepssamenstelling

De groep bestond uit 5 vrouwen en 4 mannen. Vijf van de groep echte starters en de overigen hebben reeds een onderneming en willen vooral uitbreiden en een toegevoegde waarde aan hun business geven.

Sectoren

Als we de bedrijfsideeën categoriseren naar sector, zijn er vijf personen in de diensten - en de overige vier in de productie sector. IntEnt Suriname bijvert zich ervoor dat deze trend aanhoudt vanwege het belang van deze sectoren voor de economie van ons land. Ondernemers die van plan zijn in de handel een business te hebben, komen niet in aanmerking voor IntEnt Suriname begeleiding mits het gaat om handel van in Suriname vervaardigde producten.

Stanvaste ..." meki moro bribi kong"

...En geloof in jouw SUCCES...

IntEnt Suriname naar Nickerie!

In de planning van IntEnt Suriname is opgenomen om in 2010, naast de werving in Paramaribo, ook het IntEnt traject, in de overige districten aan te bieden. In maart wordt gestart met een bezoek aan Nickerie.

Deze eerste roadshow is vooral in het kader van het onderzoeken van de aanwezige mogelijkheden in Nickerie en het rekruteren van lokale bedrijfsadviseurs, die door IntEnt Suriname worden opgeleid om de lokale aspirant ondernemers te begeleiden en te coachen op hun weg naar een succesvolle onderneming. Tevens wordt gekeken naar het aangaan van samenwerkingsverbanden met relevante lokale organisaties en instanties. IntEnt Suriname hoopt hiermee nog meer in te spelen op de toename van middenkleinbedrijven m.n. in de productieve- en dienstverlenende sectoren.

Ter voorbereiding op de roadshow naar Nickerie sprak IntEnt Suriname kort met een inwoner van Nickerie:

IntEnt Suriname: Hoe ondernemend is Nickerie?

De potentie is aanwezig, maar sommige mensen hebben een push nodig en begeleiding. Daarnaast moet de overheid meer investeren in infrastructuur en financiële mogelijkheden voor Nickeriaanse ondernemers.

IntEnt Suriname: Wat zijn volgens u de mogelijkheden in Nickerie?

Toerisme

- Nickerie heeft wel potentie voor toerisme, maar dan zullen er veel meer toeristische activiteiten, (bijv. horeca-) gelegenheden moeten worden gecreëerd. Door de weeks is Nickerie na 20.00 uur een slaapstad met geen tot weinig vertier. De toerist zou hier niet makkelijk op af komen. Komt de toerist voor rust, dan nog willen zij bepaalde faciliteiten. Maar ondernemers kunnen gestimuleerd worden om meer richting toeristische gelegenheden te denken.
- Nu wordt besproken in hoeverre de landingsstrip van Nickerie kan worden omgebouwd tot een goed geaccommodeerde luchthaven. Dat zou helemaal mooi zijn, dan fungeert Nickerie als tussenstop naar nabij gelegen toeristische oorden, maar dan met genoeg vertier voor de time being. De luchthaven zal ook andere mogelijkheden bieden voor ondernemend Nickerie.

Houtverwerking

- Er zijn een aantal houtzagerijen in Nickerie, daarnaast ook een aantal meubelmakers, en craftsmen. Met begeleiding kunnen de laatste 2 groepen zich mogelijk ontplooiën tot succesvolle ondernemers.

Visverwerking:

- Nu wordt er veel minder dan vroeger aan visserij gedaan. Vroeger kwamen de Guyanezen in het visgebied van Suriname om garnalen te vangen, nu worden de garnalen uit Guyana geïmporteerd. Nieuwe vismogelijkheden aanboren zou een goede aanwinst zijn. Mogelijk aanleggen met steun van de overheid. Tegelijkertijd visverwerkingsbedrijven opzetten. Dit gebeurt al, maar hier kan nog wel meer aan worden gedaan.

Techniek

- Nu wordt op ministerieel niveau gesproken over het opwekken van energie middels padi-afval. Er is voldoende padi-afval aanwezig om heel Nickerie hiermee van energie te voorzien. Als dit wordt geaccordeerd, zijn er in deze branche diverse nevenmogelijkheden.

Ook de districten Wanica en Para zijn reeds in de planning van de IntEnt Suriname roadshows opgenomen. In de toekomst hoopt IntEnt Suriname haar diensten uit te breiden naar de overige districten.

SUCCES!

IntEnt Suriname support startende ondernemers

AGENDA ERBIJ

Wat heeft u gemist en wat komt er nog aan...

IntEnt
Suriname

InEnt Suriname succes meeting

Dave: " en daar stond ik dan, zoveel vuil op straat na al dat gefeest, toen dacht ik..... ik moet iets met vuil gaan doen".

Dave Van Aerde, directeur-eigenaar van Intelligent Garbage Disposal (IGD) & Marisa Naarden (Secretaris van IntEnt Business Club)

IntEnt Suriname SUCCES meeting
Op 18 januari 2010 vond zoals gepland de succes meeting van IntEnt Suriname en de IntEnt Business Club plaats, in hotel La Petite Maison aan de waterkant. o een 30 aanwezigen konden hier getuige zijn van de ervaringen van de jonge Surinaamse ondernemer Dave van Aerde (directeur-eigenaar van Intelligent Garbage Disposal/IGD).

Dave deelde op simpele doch gepassioneerde wijze zijn loopbaan-ervaringen, die hem gebracht hebben op het punt waar hij nu staat; eigenaar van 1 van Suriname's prominente vuilophaaldiensten. Het publiek hing daadwerkelijk aan zijn lippen. De belangrijkste lessen waren:

geloof: geloof hebben in jezelf,
standvastigheid: achter je idee staan
durf: de durf hebben om zaken te doen

1STE TEACH IN 2010

Op 12 maart a.s. vindt de eerste IntEnt Suriname Teach in voor 2010 plaats in hotel Krasnapolsky aan de Domineestraat. Deze Teach In staat in het kader van toerisme. Als gastspreker is aanwezig Drs. M.R. Panday als expert toerisme en welzijn. Speciale aandacht zal worden geschonken aan studenten van de Adek, IOL, InHolland en toeristische HBO opleidingen. In de komende maanden zullen er nog meer roadshows volgen voor andere studierichtingen. In de volgende nieuwsbrief meer hierover.

WELKOM INTENT IN NICKERIE

Op 18 en 19 maart a.s. mag Nickerie, IntEnt Suriname verwelkomen. Volgens planning zal IntEnt Suriname ook in de districten de mogelijkheid aanbieden om deel te nemen aan het IntEnt traject. Nu wordt gestart met de districten Wanica, Para en Nickerie. Vooralsnog staan de bezoeken in het kader van het rekruteren van bedrijfsadviseurs op locatie en het aangaan van samenwerkingsverbanden met de lokale organisaties en instanties. In de toekomst zullen ook de mogelijkheden in overige districten worden bekeken. In de volgende nieuwsbrief meer over ons bezoek.

TRAINING

De eerstvolgende trainingsronde voor startende ondernemers staat gepland voor: 05 april 2010 U heeft nu de mogelijkheid om uzelf vrijblijvend te laten toetsen op uw ondernemerskwaliteiten. Wacht niet langer. Grijp nu uw kans om uw bedrijfsidee om te zetten in een succesvolle onderneming.

In onze volgende brief ook meer over 145 jaar DSB bank. IntEnt Suriname feliciteert middels deze, Directie en personeel met dit heuglijk feit.

BIZZCLUB MEETING

Op 17 maart a.s. is er weer een IntEnt Suriname Bizz club meeting. Op het programma staat een debat. De thema's die aan de orde komen zijn: Fraude, verkiezingen en de vrouwelijke ondernemer.

TERUGKOMDAG

Op 24 maart a.s. vindt een terugkomdag plaats van de coachingssessie van de bedrijfsadviseurs. Deze dag wordt geleid door Ray Jong A Lock van GetIt Training en Consultancy en Klaas Molenaar (oprichter en oud-directeur IntEnt Nederland)

REKENSSESSIE

Op 30 en 31 maart a.s. wordt er voor de bedrijfsadviseurs van IntEnt Suriname een rekensessie gehouden. Het gaat hier om een kennisverdiepingssessie, waarbij de bedrijfsadviseurs meer inzicht krijgen in de methodiek die tijdens de trainingdagen aan hun klanten wordt bijgebracht.

SUCCES!

IntEnt Suriname support startende ondernemers

ONDERNEMERSTIP VAN DE MAAND:

Ondernemend Suriname:

Get out of the box! kijk goed om je heen, het land heeft zoveel meer te bieden!

Het Surinaamse straatbeeld geeft een goed voorbeeld van ondernemen in Suriname, de ene carwash na de andere stampst zich als een paddenstoel uit de grond. Want als mijn buurman het kan, kan ik het ook. Grootscheeps importeren van 'luxe buitenlandse artikelen om deze aan de man te brengen bij het Surinaams publiek', zet zich gestadig voort.

Maar hoe is het met de eigen creativiteit gesteld, denkt de Surinamer wel innovatief genoeg. Doen wij aan out of the box thinking? Leveren wij een toegevoegde waarde aan het Bruto Nationaal Product van ons land. Zou toch wel moeten als wij gerangschikt staan als 17e rijkste land ter wereld als het gaat om natuurlijke hulpbronnen. En los van onze hulpbronnen, heeft u wel eens naar de honderden lege plastic flessen op straat gekeken en zich afgevraagd; welke producten zou ik daaruit kunnen vervaardigen, wat zou het voor ons milieu betekenen, en zou ik op de regionale markt hier iets mee kunnen? Neen?

Ondernemend Suriname: Let op! Creativiteit en Innovatie zijn de basis-ingrediënten, om als bedrijf te concurreren op de Surinaamse en de Internationale markt.

Het is bewezen dat het stimuleren van de productie van eigen goederen en diensten enorm bijdraagt aan een sterk bruto nationaal product (BBP) van een land.

(Het BBP is de waarde van alle goederen en diensten die in een bepaalde periode meestal een jaar) in een bepaald land worden geproduceerd.)

Een lage bruto binnenlandsproduct betekent in zijn algemeenheid dat je onvoldoende diensten voortbrengt en goederen produceert. Kenmerkende gevolgen van een lage / dalende BBP zijn o.a. toenemende werkloosheid, daling koopkracht, waardedaling van de munteenheid en toenemende armoede. Stimulans van de MKB is een van de belangrijke fundamenten voor het verbeteren van de economie van een land.

In een globaliserende wereld zijn er steeds meer uitdagingen voor ondernemers om hun bedrijven in stand te houden en te laten groeien. Steeds meer creativiteit en innovatie moeten worden toegepast om te overleven. Innovatie wordt in de wereld gekenmerkt als een belangrijke motor van economische groei.

De algemene facts van Suriname zijn:

Circa 70% van de ondernemingen in Suriname zitten in de groothandel of de detailhandel. Cijfers over mate van innovatie en creatie van bedrijven ontbreken. Wij zijn voor wat betreft de aanwezigheid van de natuurlijke bronnen (in theorie) het 17e rijkste land ter wereld. (formeel geeft United Nations aan dat er 195 landen zijn). Ons bruto binnenlands product, plaatst Suriname echter op de 163ste van de wereldranglijst (info CIA fact book). Het hoeft dus geen betoog dat alle actoren in het land, zowel privaat als publiek, zich moeten beijeren op het stimuleren van producten en diensten, opdat de eenzijdige handel - import - niet alleen de boventoon voert, en ook het aantrekkelijk maken voor investeringen

Wat zijn de potentiële groei sectoren: (waar liggen de kansen in Suriname). We zouden kunnen volstaan met onderstaand lijstje van mogelijkheden voor Suriname.

Potentiële Groeisectoren

Mijnbouw	: Kaolien/ Graniet/ e.a. zandsoorten, water
Industrie	: Voedselverwerking, Pharmacy / aromatische producten, Bio-energie
Agrarische Sector & AgroIndustrie	: Fruitteelt/ agroprocessing/ sierteelt, aquacultuur/visverwerking
Bosbouw/meubelsector	: Meubels/ bouwmaterialen etc.
Toerisme	: Ecotours /cultuur tours /historische tours / zakenreizen /entertainmentparken
Services Sector	: Financiële dienstverlening/ Bouw- en Constructie Sector / Engineering Consultancy/ Management Consultancy/ ITC/ callcentres/ Gezondheidszorg (Bron: presentatie VSB januari 2007)

We kunnen en moeten echter verder gaan dan dit lijstje er kan binnen elke sector nog een hoop creatie en vernieuwingen worden bedacht. Bij elke specifieke branche is er ruimte voor een toegevoegde waarde.

Creativiteit en Innovatie zijn de basis ingrediënten, om als bedrijf te concurreren op de Surinaamse en de Internationale markt.

Creativiteit en Innovatie

In de zich globaliserende wereld zijn steeds meer bedrijven op zoek naar manieren om de duurzaamheid van hun producten, diensten en de processen daaromheen te vergroten. Zij zijn daarbij aangewezen op innovatie als middel om de noodzakelijke vernieuwingen te kunnen doorvoeren en zo een meer milieu-, waarde- en mens-gerichte organisatie te creëren. Kennis speelt een cruciale rol in creëren en innoveert (kenniscreatie) en in ontwerpen en organiseren. Uit onderzoek blijkt dat vernieuwende ondernemers duidelijk over betere marktkennis beschikken dan hun niet-vernieuwende collega's. Zij maken veel meer gebruik van hun eigen ondernemersnetwerk, van internet, van hun brancheorganisaties en van andere kennisbronnen om de nodige kennis over de markt te verwerven. En naarmate men meer en betere marktkennis heeft (omgeving analyse klanten, concurrenten) is de ondernemer ook veel meer bereid te veranderen.

In Suriname is er nu wel genoeg braakveld, soms kan een simpele toegevoegde waarde van een product of dienst al uniek genoeg zijn om daar afzet voor te vinden. Willen we afzetten in de regio moeten we uiteraard ook voldoende kennis hebben van die regionale markt.

Meer kennis leidt tot meer inzicht en daarom tot een positievere houding ten aanzien van creatie en innovatie. Vernieuwen voor bestaande ondernemers kan betekenen dat hun imago verbeterd wordt of de efficiency van het bedrijf beter wordt. Mogelijk ook dat er een nieuwe klantengroep geaccommodeerd kan worden. Kortom uiteindelijk draagt vernieuwing in je bedrijf bij tot een betere concurrentie-positie en tot winstgevendheid van de onderneming en draagt bij tot economische groei van je land.

Sherida Mormon

De nieuwsbrief van IntEnt Suriname verschijnt 6x per jaar.

Hoofd- en eindredactie Kenneth Woei-A-Tsoi m.m.v. Carry Leysner.

Tekstbijdragen voor deze editie:

Harold Roseval, Kenneth Woei-A-Tsoi,

Sherida Mormon, Debbie Arlaud, Iwan Poerschke en Carry Leysner.

Fotografie: Carry Leysner (tenzij anders vermeld)

Vormgeving: STAS International.

Drukwerk: Leo Victor

Oplage: 500 exemplaren.

Redactieadres: Postbus 13400, Paramaribo, Suriname
Henck Arronstraat 32A

Tel +597 472825 - Fax: +597 521193

www.intent-suriname.com - info@intent-suriname.com

IntEnt
Suriname

